

A Semmelweis Egyetem Széchenyi-díjas egyetemi tanára elméleti úton jutott a felismerésre: amíg nem lesz jelentős számú cigány értelmiség hazánkban, addig a velük kapcsolatos évszázados problémákat tovább görgeti maga előtt a társadalom. Rosivall László, a Kórélettani Intézet igazgatója kézenfekvőnek találta, hogy az orvoslás háza táján keressen megoldást, amellyel csökkenthetők az előítéletek miközben a cigány kisebbség, illetve a gyakorta kirekesztő társadalom is jól jár.

Az ő nevéhez fűződik a Cigány Orvostképzési Program kidolgozása és 2011-es elindítása. Egyebek között arról faggattam a professzort, hogy mit vár az egyedülálló kezdeményezéstől.

- Volt valamiféle előzménye a cigányokkal kapcsolatos rokonszenvének, ami arra a nem mindennapi, sok energiát, talpalást és győzködést igénylő elhatározásra vitte, hogy segíti tehetséges roma fiatalok orvossá válását?

- Egy családukhoz használt ruhákért járó, úgynevezett rongyos-cigány asszonyon kívül másokat nem ismertem. De, aki ebben a világban él, akarva, nem akarva szembesül a cigányság létének megoldatlan kérdéseivel, ami közösségeik zártságából, sajátos kultúrájukból, elmaradt beilleszkedésükből fakad. A XXI. században Európa nem intézheti el egy kézlegyintéssel kontinensünk mintegy 30 millió roma lakójának gondját, s Magyarország sem azt a tömeget, amelynek tagjai zömmel egészségtelen körülmények között, szegénységben élnek, és ebből következően igen rossz egészségügyi mutatókkal rendelkeznek. Azokat, akik körében a férfiak jóval korábban halnak, mint amennyi az országos átlag, és a magasabb iskolai végzettségűek aránya szinte elhanyagolható. Az orvos persze azt is tudja, hogy Magyarországon mintegy 200 családorvosi állás üres a cigánylakta vidéki településeken. És miután megtudtam, hogy a Semmelweis Egyetem részt vesz egy munkaerő gazdálkodást és oktatást segítő, fejlesztő TÁMOP pályázaton, írtam egy javaslatot, melynek célja a cigány orvostképzés elindítása volt.

- Ön azt állítja, hogy a cigánykérdés nem cigánykérdés.

- Valóban nem; ez az egész társadalom közös felelőssége, kihívása. Mindnyájunk közös feladata és érdeke, hogy a több száz év óta meglévő egyenlőtlenségek és feszültségek megoldódjanak. A cigány egészségügyi értelmiség növelésének az ad különös jelentőséget, hogy tagjai nem csupán az ijesztően rossz egészségügyi mutatókat javítanák, hanem a

közösség életében való aktív részvételükkel mintát adnának az ott élőknek. Azt is mondhatnám, hogy egyfajta szellemi vezetőként a fejlődés zászlóvivői lennének, amire igen nagy szükség van.

- *Mi a lényege az Egyetem és az Avicenna International College együttműködésével kialakított elképzelésnek?*

- A cél világos volt: tehetséges roma fiatalokat egy-két éves intenzív nevelő-oktató tanfolyam keretében alkalmassá tenni az egyetemi tovább tanulásra. Erre nyertünk pénzt 2009-ben, aztán jöttek a gyakorlati nehézségek. Hogyan győzzük meg az iskolákat, az egyházakat és az önkormányzatokat, hogy segítsenek az igazán szegény, de tehetséges hallgatók megtalálásában. Hány gyereket vegyünk fel, hol szállásoljuk el őket, hogyan oldjuk meg utaztatásukat, amely esetenként 10-15 ezer forintba kerül - és így tovább. Ezernyi apró dolgot kellett megoldani, míg 2011. február 12-én elindítottuk az első előkészítő programot a 30 jelentkező közül kiválasztott tíz hallgatóval. Tizenöt héten keresztül minden szombaton és vasárnap 7-7 órányi előadáson, majd több órás kulturális oktatáson vettek részt a fiatalok.

- *Nem volt számukra fárasztó a szokatlan program?*

- De igen. Aki azonban a Himaláját akarja megmászni, annak edzenie kell keményen! A szakmai előadások felölelték a biológiai, az élettani, az anatómiai és a kémiai alapismereteket. Ezt toldottuk meg kulturális előadásokkal, illetve mozival, színházzal, múzeummal, állatkerttel. Talán hihetetlen, de az értelmiségképzés valamennyi kérdése szerepelt a programunkban, amelyeket az ország legkiválóbb tudósai, a többi között irodalmárai, agykutatói, zenetudósai, kisebbségkutatói, művészettörténészei, építészei, iparművészei, akadémiai elnök, de nem utolsósorban az orvos történelem jeles ismerője tartottak. Természetesen mindenki anyagi ellenszolgáltatás nélkül.

- *Ez a múlt, amit már a 2011-2012-es tanév követett, amelyre 6 fiatal roma orvostanhallgatóként, 2 pedig egészségügyi főiskolásként kezdte el tanulmányait a Semmelweis Egyetemen.*

- Hadd tegyem hozzá, miniszteri ösztöndíjjal. És ami szintén fontos, a hallgatókat felvették a Jezsuita Roma Szakkollégiumba, ahol a mai napig laknak. Sokfajta segítséget kaptunk eddig,

de még többre lenne szükség. Ami igazán örömmel tölt el és büszke is vagyok rá, az az, hogy nagyhírű professzorok és fiatal oktatók is vállalták, hogy mentorként egy-egy hallgatót rendszeresen segítenek, korrepetálnak. Az egyetemi könyvtár igazgatója lehetővé tette, hogy külön jelszóval hozzáférhessenek az online-on keresztül a drága tankönyvekhez, atlaszokhoz. Sorolhatnám, hogy eddig mi minden és ki mindenki tette közös üggyé a cigány orvoscépzést. Hat orvostanhallgatónak például felajánlásból lett tankönyve, és ugyancsak az első évben a Polgár Alapítvány jóvoltából, majd pályázatból kaptak havi 25 ezer forint ösztöndíjat, hogy étkezni is tudjanak. Jelenleg keressük azt a központi pályázati lehetőséget, amely újabb támogatással segítené programunk tovább fejlesztését. Sajnos az Unió Programok Ügyfélszolgálatától nem sikerült még megfelelő információhoz jutnunk.

- *Úgy tudom, a hallgatók rendszeres kapcsolatot tartanak önnel?*

- A sajátjaim mellé lett tíz cigánygyerekem. De mert tavaly februárban 21 hallgatóval a második előkészítő programot is megkezdtek - akik közül a vizsgabizottság hét fiatalát az Általános Orvosi Karra, egyet az Egészségtudományira, egyet pedig a Wesley János Lelekeszképző Főiskoláján szociális munkás szakra javasolt, illetve az egyetem jóvoltából most tavasszal a harmadik előkészítő tanfolyamot is elindítottuk -, úgy tűnik, hogy fogadott cigány gyermekeim száma tovább fog gyarapodni.

- *Önt tavaly úttörő kezdeményezése miatt a Nemzetiségekért díjban részesítették. Nem ismerem a hivatalos indoklást, de azt tapasztaltam, hogy végtelen szeretettel és odaadással áldoz energiáiból a cigány-felemelkedés ügyének. Jól mutatják ezt további tervei is.*

- Ilyen feladat vállalásakor az ember nem állhat meg, hiszen az orvoscépzésben nem merülhet ki a társadalom tennivalója. Szeretném, ha az Európai Tudományos és Művészeti Akadémia által létrehozott Alma Mater Europae felsőoktatási intézményén belül, Budapest székhellyel egy nemzetközi romológiai központ létesülne. Ezen kívül szeretném, ha egy felzárkóztató, előkészítő, nulladik évet is bevezetnénk az oktatásba. Mint kutató orvos, már a 80-as években javasoltam, hogy kezdjük el módszeresen vizsgálni a cigányság egészségét. Ez még mindig aktuális. A társadalomnak és a mindenkor kormányzatoknak is támogatniuk kell ezeket a programokat és élen kell járnunk, már csak azért is, mert az unió tagállamai közül ebben a régióban él a legnépesebb cigánypopuláció. Hazánk hagyományai, szemlélete és elhelyezkedése alapján igazán alkalmas lenne nemzetközi központ létrehozására, illetve úttörő oktatási programok kidolgozására. Lehetnénk a térség cigány beilleszkedését és felzárkózását elősegítő kulturális és oktatási tennivalók zászlóshajója.

A cigánykérdés nem cigány kérdés

Írta: Administrator

2013. augusztus 30. péntek, 20:12 -

- *Nem gondolja professzor úr, hogy ehhez nagyon sok pénz is kellene?*

Kérdésem nem igényelt választ.

Szabó Iréne / Népszava